

مقدمه

با کنترل بیماری های عفونی و توسعه امکانات درمانی کارآمد در برابر آنها ، و همچنین افزایش طول عمر در بسیاری از کشورها ، الگوی مرگ و میر در طول قرن اخیر به طور چشمگیری در کشورهای در حال توسعه و کم درآمد تغییر کرده است. به همین دلیل بیماری های مزمن و به خصوص سرطان به عنوان چالش برانگیزترین مشکل بهداشتی جدی در سیستم بهداشت عمومی در سراسر جهان بوده و باعث تحمیل بار بزرگ اقتصادی و روانی و همچنین از دست دادن حیات و باروری می شود. مطابق با آخرین گزارش مرکز کنترل و پیشگیری بیماری ها (CDC) سرطان در حال حاضر دومین علت مرگ و میر در آمریکا می باشد. بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی، در سال 1387، تعداد 13 میلیون نفر در دنیا به سرطان مبتلا شدند. همچنین تخمین زده شده که در 20 سال آینده تعداد مواد سرطانی در سال 69 درصد افزایش خواهد یافت و به بیش از 20 میلیون نفر در سال خواهد رسید. مطابق با آخرین گزارش انجمن سرطان آمریکا (ACS) پنج کشنده ترین سرطان در سال 2016 به ترتیب عبارت اند از کبد ، سینه ، پانکراس ، سرطان کولورکتال ، ریه. بر اساس آمارهای اخیر ارائه شده توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران، سرطان سومین علت شایع مرگ و میر بعد از بیماری های قلبی عروقی و تصادفات است. اگرچه سرطان سومین علت مرگ و میر در ایران است، مرگ و میر ناشی از آن در حال افزایش در طول دهه های اخیر بوده و لذا برنامه های کنترل ، ارزیابی و پیشگیری های موثر مبتنی بر جمعیت، باعث کاهش مرگ و میر مرتبط با سرطان خواهند بود.

اولین گام برای کنترل بار سرطان جمع آوری اطلاعات جامع و مبتنی بر جمعیت در مورد اطلاعات اپیدمیولوژیک ، بروز ، نوع و محل سرطان بوده و این اطلاعات به بهترین وجه در چارچوب برنامه های ثبت سرطان جمعیتی انجام می گیرند. این اطلاعات برای نظارت بر روند سرطان در طول زمان ، تعیین الگوهای سرطان در جوامع مختلف ، راهنمای برنامه ریزی و ارزیابی برنامه کنترل سرطان ، کمک به تعیین اولویت های تخصیص منابع سلامت ، و پیشبرد بالینی ، اپیدمیولوژیک ، و پژوهش در خدمات بهداشتی در اختیار متخصصان بهداشت عمومی قرار خواهد گرفت. برنامه ملی کنترل سرطان ایران شامل اجزاء مختلف پیشگیری، تشخیص زودرس، تشخیص و درمان انواع سرطان ها و ارائه مراقبت های تسکینی به تمام بیماران مبتلا به می باشد. ثبت سرطان به عنوان اساسی ترین بخش برنامه کنترل سرطان می باشد و اطلاعات آن علاوه بر تعیین الویت ها و ارزیابی وضعیت اثربخشی برنامه های کنترل سرطان، در انجام تحقیقات اپیدمیولوژیک و بالینی سرطان کاربردهای فراوانی دارد. با توجه به اهمیت ثبت سرطان جمعیتی در برنامه کنترل سرطان، این برنامه یک برنامه 5 ساله می باشد که در فاز اول آن 11 استان شامل آذربایجان شرقی، اردبیل، تهران، خوزستان، کرمانشاه، اصفهان، فارس، کرمان، گلستان، هرمزگان و مرکزی انتخاب گردیده اند.

مشخصات برنامه ثبت سرطان جمعیتی استان آذربایجان شرقی

الف: ثبت سرطان و فرایندها

هدف کلی این برنامه جمع آوری منظم و مستمر، با کیفیت و مبتنی بر جمعیت داده های بیماران سرطانی در استان آذربایجان شرقی می باشد.

اهداف اختصاصی

1. تعیین میزان بروز و استاندارد شده سرطان ها در کل استان آذربایجان شرقی در سال 1394
2. تعیین روند زمانی بروز سرطان ها در استان
3. تعیین میزان بقاء سرطان های شایع در استان
4. تعیین عوامل خطر شناخته شده برای سرطان های شایع در استان
5. استفاده از داده های ثبت سرطان برای پروژه های تحقیقاتی مصوب دانشگاه مرکز تحقیقات (با تایید کمیته اخلاق)

اهداف کاربردی

1. ایجاد زیرساخت های لازم جهت راه اندازی و استقرار نظام ثبت سرطان جمعیتی استان آذربایجان شرقی
2. ارتقاء ارائه خدمات درمانی و آموزشی به بیماران و گروه های هدف ثبت سرطان در استان
3. شبکه سازی و ارتقاء همکاری های بین متخصصین و گروه های تحقیقاتی پایه درگیر